

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ZABORÓW

NA LATA 2011- 2016

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
mgr Barbara Kula

Zaborów, Listopad 2011

2

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka miejscowości.....	4
1.1. Położenie geograficzne.....	4
1.2. Położenie geograficzne.....	4
1.3. Przynależność administracyjna.....	4
1.4. Liczba ludności.....	5
1.5. Warunki naturalne.....	6
1.6. Historia miejscowości.....	9
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.....	11
2.1. Gospodarka.....	11
2.2. Infrastruktura techniczna.....	11
2.3. Komunikacja.....	12
2.4. Kultura.....	12
2.5. Edukacja.....	14
2.6. Turystyka.....	16
3. Analiza SWOT.....	18
4. Wizja Rozwoju Miejscowości.....	21
5. Harmonogram przedsięwzięć planowanych do realizacji.....	22
6. System monitorowania Planu Odnowy Miejscowości Leszno.....	25
6.1. System monitorowania planu odnowy miejscowości.....	25
6.2. Ocena realizacji planu odnowy miejscowości.....	26
6.3. Public relations planu odnowy miejscowości.....	26

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

3

Wstęp

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich stanowi kluczowe wyzwanie dla Polski w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców.

Konieczność opracowania Planu Odnowy Miejscowości wynika z wytycznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, a w szczególności wytycznych dotyczących Osi 3 PROW – Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Celem działania jest stworzenie warunków dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej. Wsparcie inwestycyjne przyznawane będzie na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich. Celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie będzie miało wpływ na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

W ramach działania wspierane będą następujące inwestycje:

- 1) budowa, przebudowa, remont lub przebudowa obiektów:
 - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
 - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury
- 2) kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej
- 3) budowa, remont lub przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych
- 4) zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne
- 5) odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejscami pamięci
- 6) kultywowanie tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

4

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów jest dokumentem określającym strategię działań wsi w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2011-2016.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem niezbędnym przy ubieganiu się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Działanie Odnowa i Rozwój Wsi. Plan Odnowy Miejscowości Zaborów zgodny jest z dokumentami strategicznymi o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym: Strategią Rozwoju Gminy Leszno, Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Leszno, Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego, Strategią Rozwoju Kraju, Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia oraz Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013.

1. Charakterystyka miejscowości

1.1. Położenie miejscowości

Zaborów jest wsią sołecką położoną w województwie mazowieckim, w powiecie warszawskim zachodnim, w gminie Leszno, ok. 25 km na zachód od centrum Warszawy. Miejscowość położona jest na dawnym Trakcie Królewskim z Warszawy do Sochaczewa w miejscu, gdzie skarpa wysokiego tarasu rozciąga się niewielką doliną erozyjną.

1.2. Położenie geograficzne

Zaborów położony jest na Nizinie Mazowieckiej na Równinie Łowicko-Błońskiej na Mazowszu, w centralnej Polsce i w zachodniej części województwa mazowieckiego. Oddalony jest o około 15 km od zachodnich granic Warszawy i około 25 km od jej centrum, 5 km od siedziby gminy w Lesznie i 12 km od siedziby powiatu w Ożarowie Mazowieckim, na obrzeżu aglomeracji warszawskiej.

1.3. Przynależność administracyjna

Kraj – Polska
Województwo – mazowieckie
Powiat – warszawski – zachodni
Gmina – Leszno
Miejscowość - Zaborów

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

Mapa – Położenie miejscowości Zaborów na mapie Gminy Leszno

Źródło: mapa Gminy Leszno

1.4. Liczba ludności

Liczba mieszkańców miejscowości Zaborów wynosi 872 osoby, z czego 79% to osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela: Liczba mieszkańców miejscowości Zaborów

Rok	Liczba mieszkańców	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych
2006	848	666	206 (stan na dzień 31.12.2006r. dotyczy całej Gminy)
2007	871	678	253 (stan na 31.12.2007r. dotyczy całej Gminy)
2008	872	691	178 (stan na 30.09.2008r. dotyczy całej Gminy)

Źródło: dane Urzędu Gminy

Położenie w sąsiedztwie Warszawy i związana z tym atrakcyjność zamieszkania w Zaborowie powoduje stały napływ ludności (bliski dojazd, wolne tereny inwestycyjne i stosunkowo niskie ceny gruntów).

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

Mieszkańcy stolicy zmęczeni zgiełkiem wielkiego miasta osiedlają się na terenach, gdzie jest spokój, dba się o ekologię, środowisko naturalne i przyrodnicze.

Warunkiem niezbędnym do rozwoju miejscowości Zaborów jest budowa infrastruktury technicznej i społecznej.

Najważniejszymi przesłankami dalszego rozwoju demograficznego miejscowości Zaborów są:

- tempo i struktura przyrostu naturalnego,
- skala migracji.

1.5. Warunki naturalne

Wieś znajduje się na krawędzi wysokiego tarasu rozciętego tu doliną erozyjną, w której znajdują się liczne stawy. Dolina wyzłobiona została przez jeden z dopływów Kanału Zaborowskiego w dorzeczu Wisły. Wieś położona jest na skraju Puszczy Kampinoskiej w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego. Na charakterystyczny mikroklimat wpływ ma obecność dużego kompleksu leśnego na północ od wsi, jak i rozległej równiny pokrytej przez uprawy rolne od południa. Klimat jest umiarkowany, chłodny.

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

Tabela: Powierzchnie klasużytków w miejscowości Zaborów

Oznaczenie i klasa użytku	Sposób użytku	Powierzchnia [ha]
B		7 9626
Bp		0 0811
Bz		3 0300
dr		20 7117
LsIV		5 0900
LsV		106 2300
LSVI		15 9700
LSVI	Bz	0 0400
LzV		16 0700
LzVI		26 2140
LzVI	dr	0 0068
LIV		106 2681
LV		23 6588
LVI		21 3600
N		11 1781
PsIV		0 7861
PsIV	dr	0 0200
PsV		1 4702
PsV	dr	0 0362
PsVI		0 1500
RII		3 0581
RIIa		45 3072
RIIb		39 1121
RIVa		79 2870
RIVa	B	2 0778
RIVa	dr	0 2637
RIVa	S	1 0241
RIVb		67 9148
RIVb	B	2 1827
RIVb	Bp	0 0600
RIVb	dr	0 6608
RIVb	S	1 1700
RV		70 5165
RV	B	14 7793
RV	Bp	0 0900
RV	dr	1 1530
RV	S	2 0066
RVI		6 7181
RVI	B	1 0745
Tr		0 1200
W		6 5561
WsIV		3 4600
WsV		0 7271
Razem		713 6735

Źródło: dane Urzędu Gminy

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

Fragment miejscowości przebiegający po krawędzi ulicy Stołecznej objęty jest statusem Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar Natura 2000 pokrywa się z granicą Kampinoskiego Parku Narodowego i nie wchodzi w granice administracyjne Zaborowa.

Najbliższe rezerwy przyrody w obrębie Kampinoskiego Parku Narodowego to Rezerwat Debły, Kalisko i Zaborów Leśny:

- 1) Rezerwat Przyrody Debły – obszar ochrony ścisłej od 1977 r. o powierzchni 325,98 ha. Obejmuje fragment południowego pasa wydmowego z klasyczną parabolą Nartowej Góry oraz południowego pasa bagiennego z częścią kotliny Debły. Bory mieszane, grądy niskie i łęgi olszowe. Na Grabowym Grądzie zgrupowane jest 28 Ławskich Dębów – okazalych dębów szypułkowych o obwodzie 200 - 470 cm. Stanowisko bluszczu pospolitego. Bogate runo łęgowe: niecierpek pospolity, ziarnopłon wiosenny, kruszczyk szerokolistny, kopytnik, szczyr trwały, śledziennica skrzętliasta. Jest ostoją dla łosi, dzików, sarn, bobrów, borsuków, lisów i ptaków drapieżnych.
- 2) Rezerwat Przyrody Kalisko – obszar ochrony ścisłej od 1977 r. o powierzchni 119,45 ha. Obejmuje fragment większej kotliny na południowym pasie bagiennej. Rozległe łąki, turzycowiska, łozowiska, olsy i łęgi olszowe, roślinność szuwarowa na torfowisku niskim. Jest ostoją dla łosi i dzików, żerowiska ptactwa wodnego, błotnego: krzyżówki, bąka, bączka, rycyka, bekasa kszycy, brodzieca piskliwego i krwawodziobego, czajki, czarnego bociana, żurawia i drapieżników: myszowłosa, jastrzębia, sokoła pustulki, sowy błotnej.
- 3) Rezerwat Przyrody Zaborów Leśny – obszar ochrony ścisłej od 1959 r. o powierzchni 90,60 ha. Obejmuje tereny wydmowe i bagienne. Na parabolicznych wydmach rośnie bór sosnowy świeży i mieszany, u ich stóp urodzive uroczysko "Park" z gładem wilgotnym i fragmentami olsów, sąsiadujące z turzycowiskami Trzech Włók, zarastających łożami i olszyną. Na wydymie - Mogiła Powstańców Styczniowych 1863 roku. Na południowym skraju, obok leśniczówki, skupisko pomników przyrody: dębów szypułkowych i lip drobnolistnych. Jest ostoją zwierzyny, m. in. łosia i żurawia. Od 1980 roku na dawnych stawach rybnych butują bobry.

W prywatnym parku zabytkowym z połowy XIX wieku znajdują się trzy drzewa uznane za pomniki przyrody: osła czarna, grab zwyczajny i lipa drobnolistna. Sam park zajmuje powierzchnię 9,6 ha, w tym 0,77 ha to wody.

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

1.6. Historia miejscowości

Pierwsze wzmianki o wsi pochodzą z roku 1239 i dotyczą Ścibora z Zaborowa z Ziemi Warszawskiej w Księstwie Mazowieckim. Wieś była gniazdem rodzowym Zaborowskich herbu Rogala. Po inkorporacji Mazowsza od 1529 do 1795 roku w Ziemi Warszawskiej w województwie mazowieckim. Pierwszy drewniany kościół spłonął w 1700 roku i w tym samym roku powstał nowy, także drewniany, staraniem ks. Glinki i przetrwał on do 1790 roku. W 1791 roku wzniesiony został nowy kościół murowany nakładem właścicieli Zaborowa Placyda i Karoliny Izbińskich herbu Prawdzic wg projektu Hilarego Szpiclowskiego. Kościół wzniesiony w stylu klasycystycznym we wnętrzu zawiera fragmenty wyposażenia z wcześniejszych kościołów, głównie z XVIII wieku. Kościół został poświęcony przez ks. Onufrego Szembeka archidiacona warszawskiego dnia 22 lutego 1791 roku.

Po III rozbiórce Rzeczypospolitej w 1795 roku Zaborów znalazł się w zaborze pruskim. W latach 1807-1814 znajdował się w Księstwie Warszawskim, a od 1815 roku w zaleźnym od Rosji Królestwie Polskim, w Powiecie Warszawskim w Guberni Warszawskiej.

W 1812 roku wymieniana jest po raz pierwszy szkoła parafialna w Zaborowie, w 1850 roku powstała szkoła świecka w budynku dawnej kuźni. W 1897 roku dobra zaborowskie nabył warszawski bankier Leon Feliks Goldstand i w latach 1901-1903 powstał pałac w stylu eklektyczno-secesyjnym wg projektu arch. Franciszka Lilpopa, otoczony parkiem z 1 poł. XIX wieku, wzniesiony w miejscu wcześniejszego dworu Izbińskich. Do początku XX wieku istniał tu młyn wodny, do którego napędzania służyła woda pochodząca ze spiętrzenia w dolinie erozyjnej. Spiętrzona woda ujęta została w szereg stawów istniejących do dzisiaj.

W sierpniu 1914 roku w czasie I wojny światowej szkoła i jej wyposażenie zdewastowane zostały przez wojsko rosyjskie. Ponownie otwarta została dopiero w 1915 roku. W 1921 roku Zaborów ponownie znalazł się w granicach administracyjnych powiatu warszawskiego, w województwie warszawskim, siedziba Gminy Zaborów. 10 października 1928 na posiedzeniu szkolnej Rady Pedagogicznej zapadła decyzja o uczczeniu 10 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę poprzez ustawienie przed szkołą betonowego obelisku z wmurowaną okolicznościową płytą. W 1932 roku rozpoczęła się budowa nowej szkoły, która w roku 1938 otrzymała imię *Powstańców 1863 roku*, w związku z istnieniem na

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

terenie ówczesnej Gminy Zaborów mogły 72 powstańców styczniowych z 1863 r., którą opiekowali się uczniowie.

W połowie września 1939 roku miejscowość opanowali Niemcy, zajęli pałac, a budynek szkoły od 1943 roku objęła niemiecka żandarmeria, organizując w niej placówkę Schutzpolizei, której zadaniem było terroryzowanie okolicznych mieszkańców. Odbywały się tu krwawe przesłuchania, a więźniowie byli bici i torturowani. W 1945 roku z terenu szkoły ekshumowano 4 ciała na cmentarzu na uroczysku Wiktorów, gdzie spoczęły wśród 82 other egzekucji z 5-7 lipca 1944 roku. Na miejscowym cmentarzu grzebalnym powstała też kwatery żołnierzy polskich poległych w 1939 roku.

Po wojnie w dawnym majątku zaborowskim powstał PGR nastawiony na produkcję mleka i hodowlę bydła. W pałacu urządzono biura PGR, a w oranżerii skład nawozów. W 1968 roku pałac został przejęty przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich i w 1974 roku powstał tu dom pracy twórczej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. W 1966 roku rozpoczęto, a w 1971 zakończono pierwszą rozbudowę przedwojennego budynku szkoły. W 1985 na szkolnym skwerze stanął kamień z napisem: *„Pamięci naszych bliskich i nieznanym rodaków, którzy w latach 1943-44 cierpieli i umierali katowani przez hitlerowców w tutejszej szkole poświęca miejscowe społeczeństwo”*.

W latach 1952-1957 miejscowość należała administracyjnie do województwa warszawskiego, powiatu pruszkowskiego i była siedzibą gminy. Od 1998 roku Zaborów należy do województwa mazowieckiego, powiatu warszawskiego – zachodniego, Gminy Leszno.

3 listopada 1983 roku do Polski przyjechała po raz drugi Matka Teresa z Kalkuty wraz z czterema siostrami aby otworzyć w Zaborowie dom swojego zgromadzenia. Dom Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Miłości mieści się w Feliksowie przy ul. Stołecznej 141 i jest to dom formacyjny, w którym przebywa około 40 misjonarek.

Po roku 1990 pałac przekazany został przez komisję likwidacyjną działającą dawny majątek RSW - dwóm organizacjom: Stowarzyszeniu Dziennikarzy Polskich i Stowarzyszeniu Dziennikarzy Rzeczypospolitej. W 1998 roku oddano salę gimnastyczną przy szkole kończąc tym samym kolejny etap jej rozbudowy.

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

W 2002 roku odbyła się renowacja kościoła i plebanii, a po remoncie i modernizacji drogi nr 580, w latach 2005-2007, w Zaborowie powstało rondo. Pałac natomiast stał się własnością prywatną i jego zwiedzanie jest utrudnione.

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

2.1. Gospodarka

Zaborów położony jest w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego, co oznacza, że działalność prowadzona w tej strefie nie może szkodliwie oddziaływać na przyrodę parku narodowego. Dobre gleby występujące w południowej części miejscowości pozwalają na produkcję rolniczą - w gminie Leszno 51% powierzchni gruntów zajmuje produkcja rolna. W północnej części miejscowości poniżej tarasu występują głównie piaski rzeczne tarasu nadzalewowego Wisły, stąd grunty te porastają głównie łąki i lasy.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Leszno przeważają przedsiębiorcy z takich dziedzin jak handel detaliczny i hurtowy, usługi transportowe i przewóz osób, usługi budowlane i pokrewne oraz mechanika pojazdowa. Bliskość Warszawy i dogodny z nią połączenie sprawia, że część mieszkańców dojeżdża do pracy do stolicy.

Znajduje się tu remiza straży pożarnej, poczta, kiosk i sklepy.

2.2. Infrastruktura techniczna

Wieś jest w pełni zelektryfikowana, nadzór nad elektroenergetyczną siecią przesyłową ma Zakład Energetyczny Warszawa-Teren S.A. Wieś posiada wodociąg, który jest podłączony do ujęcia wody w sąsiednim Feliksowie, gdzie woda pobierana jest z wód podziemnych z utworów czwartorzędowych. Na terenie stacji uzdatniania wody znajduje się też najbliższa stacja bazowa telefonii komórkowej, gdzie z wieży korzystają firmy PTK Centertel Sp. z o.o., PTC Sp. z o.o. i Polkomtel S.A.

Zaborów nie ma natomiast sieci kanalizacji sanitarnej. W 2008 roku odbyło się pierwsze spotkanie mieszkańców w sprawie skanalizowania posesji. W latach 2013 - 2016 planowana jest budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych.

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

2.3. Komunikacja

We wsi znajduje się:

- 3 km dróg wojewódzkich – ul. Stołeczna (droga nr 580), ul. Kujawskiego (droga nr 888);
- 1,5 km dróg powiatowych – ul. Leśna
- 6 km dróg gminnych, z czego:
 - 1,5 km bitumicznych
 - 0,9 km z kostki betonowej
 - 3,6 km utwardzonych kruszywem

We wsi znajduje się przystanek autobusowy podmiejskiej linii autobusowej MZA nr 719 łączącej Leszno z Warszawą. Połączenie z Warszawą zapewniają także liczne prywatne minibusy.

Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Płochocinie – stacja Płochocin Osiedle na linii kolejowej nr 3 Warszawa Zachodnia – Kunowice.

W miejscowości krzyżuje się kilka lokalnych i wojewódzkich dróg:

- nr 580 Warszawa – Sochaczew,
- nr 888 Zaborów – Świącice – Płochocin.

2.4. Kultura

Zabytki – obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości na terenie Zaborowa:

1. Kościół pw. Św. Anny z 1791 roku (nr rej.: 1119/499/62 z 23.03.1962) – jest to kościół klasycystyczny z końca XVIII wieku wzniesiony według projektu Hilarego Szpiclowskiego; znajduje się w nim wiele cennych zabytków przeniesionych z poprzedniego drewnianego kościoła:
 - a. obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem – jest to obraz olejny namalowany na płótnie; autor i data powstania obrazu nieznane; obraz poddany był renowacji w 1790 roku w pracowni Hiacynta Dobrzyckiego w Warszawie (dokumentacja konserwatorska),
 - b. lawka z ok. 1800 roku, przy której przymocowano metalowy, procesyjny krzyż z XVIII wieku,
 - c. drewniana chrzcielnica oraz ambona pochodząca z XVIII wieku,

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

- d. obraz św. Józefa; autor niezany; obraz powstał przed 1800 rokiem (dokumentacja konserwatorska),
- e. obraz św. Antoniego Padewskiego pochodzący z końca XVIII wieku,
- f. krzyż wykonany w brązie w firmie braci Lopińskich w Warszawie w II połowie XIX wieku,
- g. obraz św. Anny Samotrzęć, autor niezany; obraz powstał przed rokiem 1700 (dokumentacja konserwatorska); obraz odnowiony również w 1790 roku przez Hiacynta Dobrzyckiego w Warszawie; przy obrazie umieszczone są złote i srebrne wota z I połowy XIX wieku z cechą złotnika warszawskiego – Kazimierza Klimaszewskiego,
- h. obraz św. Wawrzyńca namalowany w końcu XVIII wieku,
- i. obraz św. Marii Magdaleny,
- j. drewniany krucyfiks barokowy z XVIII wieku oprawiony w bogato zdobioną i złoconą ramę,
- k. klasycystyczne feretrony z początku XIX wieku z obrazami,
- l. prospekt organowy 10-głosowy wykonany w 1841 roku w stylu neobarokowym,
- m. na ścianach znajdują się liczne epitafia dobroczyńców kościoła i właścicieli okolicznych majątków,
- n. plebania z 1840 roku znajdująca się naprzeciw Kościoła.

Zdjęcie: Kościół pw. Św. Anny

Źródło: strona internetowa www.wikipedia.pl

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016

- 2. Cmentarz rzymskokatolicki założony ok. 1830 roku o powierzchni 1,35 ha (nr rej.: 1465 z 20.02.1991); nagrobki i płyty od II połowy XIX wieku; kwatery 40 żołnierzy poległych we wrześniu 1939 roku oraz partyzantów zgrupowania „Kampinos”
- 3. Zespół pałacowy Goldstandów z drugiej połowy XIX wieku (nr rej.: 1118/500/62 z 23.03.1962; pałac i park); prawdopodobnie z 1901-1903 roku według projektu Fr. Lilpopy i K. Janowskiego został wybudowany dla rodziny Goldstandów; powstał w miejscu wcześniejszego dworu Izbińskich; w czasach PRL-u, w latach 1971-1974 zaadaptowany na Dom Pracy Twórczej RSW Prasa; obecnie w rękach prywatnych

Zdjęcie: Zespół Pałacowy Goldstandów

Źródło: strona internetowa www.wikipedia.pl

- 4. Zespół folwarczny z przełomu XIX/XX wieku (nr rej.: 1600-A z 29.11.1995: oficyna, wozownia, spichrz, stodoła, obora, dom mieszkalny)
- 5. zespół szkolny (nr rej.: 2-A z 25.10.2000: stara szkoła z 1850 r., nowa szkoła z 1935 r., ogród szkolny i ogrodzenie).

2.5. Edukacja

Na terenie wsi znajduje się Zespół Szkół Publicznych, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 r.,
- Gimnazjum,
- oddziały przedszkolne 6-latków.

Plan Odnowy Miejscowości Zaborów na lata 2011 – 2016